

केन्द्रीय कार्यालय
बालुवाटार, काठमाडौं
फोन : ४४११४०७
फ्याक्स : ४४१४५५२
E-mail : <nrbfirdppd@nrb.org.np>
Web Site : www.nrb.org.np
पोष्ट बक्स : ७३

नेपाल राष्ट्र बैंक

बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग

पत्र संख्या : बै.वि.नि.वि./नीति/परिपत्र/कखग/२/०७८/७९

मिति: २०७८/०५/०८

इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु,

महाशय,

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा यसैसाथ संलग्न तालिकाबमोजिम संशोधन/परिमार्जन/थप गरिएको हुँदा सोहीबमोजिम गर्नु गराउनु हुन नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो निर्देशन जारी गरिएको छ।

भवदीय,

(देव कुमार ढकाल)
कार्यकारी निर्देशक

बोधार्थ :

- (१) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, गभर्नरको कार्यालय ।
- (२) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, डेप्युटी गभर्नरको कार्यालय ।
- (३) श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन तथा संस्थान समन्वय महाशाखा, सिंहदरबार ।
- (४) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक सुपरिवेक्षण विभाग ।
- (५) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, विकास बैंक सुपरिवेक्षण विभाग ।
- (६) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्त कम्पनी सुपरिवेक्षण विभाग ।
- (७) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग ।
- (८) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, आर्थिक अनुसन्धान विभाग ।
- (९) श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखा ।
- (१०) श्री नेपाल बैंकर्स संघ, सेन्ट्रल विजनेश पार्क, थापाथली ।
- (११) श्री डेभलपमेण्ट बैंकर्स एसोसिएसन, अनामनगर ।
- (१२) श्री नेपाल वित्तीय संस्था संघ, डिल्लीबजार ।

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

क्र.सं.	विद्यमान निर्देशन	संशोधित/थप निर्देशन												
<p>१। इ.प्रा.निर्देशन नं. १ को बुँदा नं. १मा संशोधन ।</p>	<p>१. कायम गर्नु पर्ने न्यूनतम पूँजीकोष</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले देहायबमोजिमको व्यवस्थानुसार न्यूनतम पूँजीकोष अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ ।</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">संस्था</td> <td>न्यूनतम प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था</td> </tr> <tr> <td>“क” वर्ग</td> <td>Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम</td> </tr> <tr> <td>“ख”* र “ग” वर्ग</td> <td>Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) बमोजिम**</td> </tr> </table> <p>* आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि राष्ट्रियस्तरका विकास बैंकहरुले समानान्तर रूपमा Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम न्यूनतम पूँजीकोष अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>** वाणिज्य बैंकहरुले Capital Adequacy Framework 2015 मा व्यवस्था भएबमोजिमको Countercyclical Buffer कायम गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई आ.व. २०७७/७८ सम्मको लागि स्थगन गरिएको छ ।</p>	संस्था	न्यूनतम प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था	“क” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम	“ख”* र “ग” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) बमोजिम**	<p>१. कायम गर्नु पर्ने न्यूनतम पूँजीकोष</p> <p>इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले देहायबमोजिमको व्यवस्थानुसार न्यूनतम पूँजीकोष अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ ।</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">संस्था</td> <td>न्यूनतम प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था</td> </tr> <tr> <td>“क” वर्ग</td> <td>Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम</td> </tr> <tr> <td>“ख”* र “ग” वर्ग</td> <td>Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) बमोजिम**</td> </tr> </table> <p>* आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंकहरुले समानान्तर रूपमा Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम न्यूनतम पूँजीकोष अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ ।</p> <p>** वाणिज्य बैंकहरुले Capital Adequacy Framework 2015 मा व्यवस्था भएबमोजिमको Countercyclical Buffer कायम गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई आ.व. २०७८/७९ सम्मको लागि स्थगन गरिएको छ ।</p>	संस्था	न्यूनतम प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था	“क” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम	“ख”* र “ग” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) बमोजिम**
संस्था	न्यूनतम प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था													
“क” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम													
“ख”* र “ग” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) बमोजिम**													
संस्था	न्यूनतम प्राथमिक पुँजी तथा पुँजीकोष कायम गर्नु पर्ने व्यवस्था													
“क” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2015 बमोजिम													
“ख”* र “ग” वर्ग	Capital Adequacy Framework, 2007 (Updated July 2008) बमोजिम**													

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>२। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ को बुँदा १ को उपबुँदा (क) को खण्ड (२) को उपखण्ड (ई) मा संशोधन ।</p>	<p>(ई) साँवा र ब्याज नियमित रूपमा भुक्तानी भएतापनि लगातार दुई वर्षदेखि खुद नोक्सानीमा रहेको वा नेटवर्थ ऋणात्मक भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई प्रवाहित कर्जा । तर, (क) निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका परियोजनालाई प्रदान गरिएका कर्जाको हकमा परियोजनाले व्यावसायिक उत्पादन शुरू गरे पश्चात २ पूर्ण आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणको आधारमा मात्र यो व्यवस्था लागू हुनेछ । (ख) तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जाको हकमा यस्तो अवधिलाई ३ वर्ष कायम गरिएको छ ।</p>	<p>(ई) साँवा र ब्याज नियमित रूपमा भुक्तानी भएतापनि लगातार तीन वर्षदेखि खुद नोक्सानीमा रहेका वा नेटवर्थ ऋणात्मक भएका फर्म, कम्पनी वा संस्थालाई प्रवाहित कर्जा । तर, (क) निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका परियोजनालाई प्रदान गरिएका कर्जाको हकमा परियोजनाले व्यावसायिक उत्पादन शुरू गरे पश्चात ३ पूर्ण आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणको आधारमा मात्र यो व्यवस्था लागू हुनेछ । (ख) हटाइएको</p>
<p>३। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ को बुँदा १ को उपबुँदा (क) को खण्ड (२) को उपखण्ड (उ) मा संशोधन ।</p>	<p>(उ) रु. १ अर्ब वा सो भन्दा बढी रकमका सह-वित्तीयकरण कर्जामा परिणत नभएका बहुवैकिङ्ग कर्जा ।</p>	<p>(उ) रु. २ अर्ब वा सो भन्दा बढी रकमका सह-वित्तीयकरण कर्जामा परिणत नभएका बहुवैकिङ्ग कर्जा ।</p>
<p>४। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ८ को उप बुँदा २ को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांशमा संशोधन ।</p>	<p>तर, बुझाउनुपर्ने ब्याजको १० प्रतिशत रकम बुझाउन नसकेको कारणले २०७७ पुस मसान्तसम्म कर्जा पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण गर्न असमर्थ ऋणीहरुबाट माथि उल्लिखित शर्तहरुको अधिनमा रहि बुझाउनु पर्ने ब्याजको ५ प्रतिशत रकम असूल उपर गरी २०७८ असार मसान्तभित्र कर्जाको पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण गर्न उपर्युक्त व्यवस्थाले बाधा पुगेको मानिने छैन ।</p>	<p>तर, (क) बुझाउनुपर्ने ब्याजको १० प्रतिशत रकम बुझाउन नसकेको कारणले २०७७ पुस मसान्तसम्म कर्जा पुनरसंरचना/ पुनरतालिकीकरण गर्न असमर्थ ऋणीहरुबाट माथि उल्लिखित शर्तहरुको अधिनमा रही बुझाउनु पर्ने ब्याजको ५ प्रतिशत रकम असूल उपर गरी २०७८ असार मसान्तभित्र कर्जाको पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण गर्न सकिने छ । (ख) बुँदा (क) बमोजिम २०७८ असार मसान्तभित्र पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण गर्न असमर्थ कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित पर्यटन, चलचित्र, पार्टी प्यालेस, सार्वजनिक यातायात तथा शिक्षा क्षेत्रका ऋणीहरुबाट माथि उल्लिखित शर्तहरुको अधिनमा रहि बुझाउनु पर्ने ब्याजको ५ प्रतिशत रकम असूल उपर गरी २०७८ पुस मसान्तभित्र कर्जाको पुनरसंरचना/पुनरतालिकीकरण गर्न सकिने छ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>५। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ९ को उप बुँदा ६ को उपबुँदा घ थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।</p>	<p>नभएको ।</p>	<p>(घ) प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीम प्रदान गर्ने संस्थालाई प्रवाह हुने रु २५ लाख सम्मको कर्जा ।</p>
<p>६। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ९ को उप बुँदा ६ को उपबुँदा घ मा उ थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।</p>		<p>(उ) कोभिड-१९ बाट प्रभावित विभिन्न पेशामा संलग्न पेशागत व्यवसायीहरुलाई प्रदान गरिने कर्जा ।</p>
<p>७। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ३४ मा उपबुँदा ८ थप ।</p>		<p>(द) कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित सार्वजनिक यातायात व्यवसायीलाई सवारी साधन संचालन तथा मर्मत सम्भारको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रति सवारी साधन रु २ लाखसम्म थप कर्जा प्रदान गर्न सक्ने छन् । यस्तो थप कर्जाका लागि Debt to Equity Ratio र एकल ग्राहक कर्जा सीमा कायम गर्न २०७९ असार मसान्तसम्म अनिवार्य हुने छैन ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>८। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ को बुँदा ३५ मा संशोधन ।</p>	<p>३५.रु. १ अर्ब वा सो भन्दा बढी रकमको बहु-बैंकिङ्ग कर्जा उपभोग गर्ने/गरिरहेका ऋणीहरुको कर्जा सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था बमोजिम सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत नभएका बहुबैंकिङ्ग कर्जालाई सूक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गरी सोही बमोजिमको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । तर, विपन्न वर्ग कर्जा अन्तर्गत लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई प्रवाह गर्ने कर्जाको हकमा यो व्यवस्था बमोजिम सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत गर्न अनिवार्य हुने छैन । त्यसैगरी, हायरपर्चेज कर्जा प्रदान गर्ने अनुमतिप्राप्त संस्थालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सवारी साधन, मेशिनरी जस्ता स्थिर सम्पत्ति धितो लिई सोको खरिद मूल्यको ५० प्रतिशतसम्म कर्जा प्रदान गरी सम्पत्तिको पूरा मूल्यको बीमा गरेको अवस्थामा सहवित्तीयकरण आवश्यक पर्ने छैन ।</p>	<p>३५. रु. २ अर्ब वा सोभन्दा बढी रकमको बहु-बैंकिङ्ग कर्जा उपभोग गर्ने/गरिरहेका ऋणीहरुको कर्जा सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था बमोजिम सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत नभएका बहुबैंकिङ्ग कर्जालाई सूक्ष्म निगरानी वर्गमा वर्गीकरण गरी सोही बमोजिमको कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ । तर, विपन्न वर्ग कर्जा अन्तर्गत लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरुलाई प्रवाह गर्ने कर्जाको हकमा यो व्यवस्था बमोजिम सहवित्तीयकरण कर्जामा परिणत गर्न अनिवार्य हुने छैन । त्यसैगरी, हायरपर्चेज कर्जा प्रदान गर्ने अनुमतिप्राप्त संस्थालाई बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सवारी साधन, मेशिनरी जस्ता स्थिर सम्पत्ति धितो लिई सोको खरिद मूल्यको ५० प्रतिशतसम्म कर्जा प्रदान गरी सम्पत्तिको पूरा मूल्यको बीमा गरेको अवस्थामा सहवित्तीयकरण आवश्यक पर्ने छैन ।</p>
<p>९। इ.प्रा. निर्देशन नं.२/०७७ को बुँदा ३६ को उपबुँदा (२) मा संशोधन ।</p>	<p>(२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले रु. १५ लाखसम्मको कृषि, उद्यम, हस्तकला तथा सीपमूलक व्यवसाय प्रवर्द्धन कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा २ प्रतिशतसम्ममात्र थप गरी ऋणको ब्याज तोक्नु पर्नेछ । यस्तो कर्जा प्रवाह गर्दा मोटर बाटो नभएको खेतीयोग्य जमिनलाई पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले धितोको रुपमा स्वीकार गर्न सक्नेछन् । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाका प्रत्येक शाखाले यसप्रकारको कर्जा सम्बन्धी निवेदन प्राप्त भएको सात कार्य दिन भित्र स्वीकृत गर्नुपर्ने र स्वीकृत हुन नसक्ने भएमा सोको स्पष्ट कारण समेत उल्लेख गरी सम्बन्धित ग्राहकलाई लिखितरुपमा दिनुपर्ने छ ।</p>	<p>(२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले रु. १ करोड सम्मको कृषि, हस्तकला तथा सीपमूलक व्यावसाय एवम् उद्यम व्यवसाय (आयात सम्बन्धी व्यावसाय बाहेक) सञ्चालनका लागि कर्जा प्रवाह गर्दा आधार दरमा २ प्रतिशतसम्ममात्र थप गरी ऋणको ब्याज तोक्नु पर्नेछ । रु २० लाख सम्मका यस्ता कर्जा प्रवाह गर्दा मोटर बाटो नभएको खेतीयोग्य जमिनलाई पनि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले धितोको रुपमा स्वीकार गर्न सक्नेछन् र प्रत्येक शाखाले यसप्रकारको कर्जासम्बन्धी निवेदन प्राप्त भएको सात कार्य दिनभित्र स्वीकृत गर्नुपर्ने र स्वीकृत हुन नसक्ने भएमा सोको स्पष्ट कारण समेत उल्लेख गरी सम्बन्धित ग्राहकलाई लिखित रुपमा दिनुपर्ने छ ।</p>
<p>१०। इ.प्रा. निर्देशन नं.२/०७७ को बुँदा ३६ को उपबुँदा (५) थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।</p>	<p>नभएको ।</p>	<p>५. महामारीजन्य रोगको उपचारको लागि नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त खोप उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापना गर्ने प्रयोजनको लागि कर्जा माग भएमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले व्यावसायीक योजना मूल्यांकन गरी आधार दरमा कर्जा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>११। इ.प्रा. निर्देशन नं. २/०७७ को बुँदा ३६ को उपबुँदा (६) थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।</p>	<p>नभएको ।</p>	<p>(६) अस्पताल नभएका स्थानीयतहमा १०० बेडसम्मको अस्पताल स्थापना गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले आधारदरमा अधिकतम २ प्रतिशत विन्दु सम्म प्रिमियम थप गरी रु. २० करोड सम्म कर्जा प्रवाह गर्न सक्नेछन् ।</p>
<p>१२। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ३९ मा उपबुँदा ३ थप ।</p>	<p>नभएको</p>	<p>(ज) फलफूल, मसला, जडिबुटी लगायतका दीर्घकालीन कृषि परियोजनाहरु ।</p>
<p>१३। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ३९ को प्रतिबन्धात्मक व्यवस्थाको बुँदा अ मा संशोधन ।</p>	<p>तर, (अ) निर्माणाधीन आयोजनामा प्रवाहित कर्जाको ग्रेस अवधिमा पाकेको ब्याज पुँजीकरण गर्न यस बैंकबाट पूर्व स्वीकृति पाइसकेका कर्जाको हकमा २०७७ पुस मसान्तसम्म पुँजीकरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक पर्ने छैन ।</p>	<p>तर, (अ) निर्माणाधीन आयोजनामा प्रवाहित कर्जाको ग्रेस अवधिमा पाकेको ब्याज पुँजीकरण गर्न यस बैंकबाट पूर्व स्वीकृति पाइसकेका कर्जाको हकमा २०७९ असार मसान्तसम्म पुँजीकरण गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक पर्ने छैन ।</p>
<p>१४। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ४१ मा उपबुँदा ३ थप ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(३) कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित क्षेत्रहरु मध्ये रेष्टुरेण्ट, पार्टी प्यालेस, सार्वजनिक यातायात, शिक्षण संस्था र मनोरञ्जन व्यवसाय तथा नगद प्रवाह अबरुद्ध भएका लघु, घरेलु, साना तथा मझौला व्यवसायीलाई परेको कोभिड-१९ को असर मूल्याङ्कन गरी त्यस्ता ऋणीहरुले २०७८ पुस मसान्तसम्म भुक्तान गर्नुपर्ने साँवा तथा ब्याज दायित्वलाई एक वर्ष सम्म म्याद थप गरी कम्तीमा चार किस्तामा असुली गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । यस्तो ब्याजलाई पुँजीकरण गर्न नपाइने तथा पेनाल ब्याज नलाग्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>१५। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ४१ मा उपबुँदा ४ थप ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(४) कोभिड-१९ बाट अति प्रभावित क्षेत्रहरू मध्ये होटल, ट्राभल, ट्रेकिङ्ग र हवाई सेवा जस्ता बाह्य पर्यटकमा निर्भर रहनुपर्ने व्यवसायीलाई परेको कोभिड-१९ को असर मूल्याङ्कन गरी २०७९ असार मसान्त सम्म पाक्ने ब्याजलाई छुट्टै हिसाब राखी दुई वर्ष सम्ममा कम्तीमा चार किस्तामा असुली गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । यस्तो ब्याजलाई पुँजीकरण गर्न नपाइने र थप हर्जाना तथा पेनाल ब्याज नलाग्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p>
<p>१६। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ४१ मा उपबुँदा ५ थप ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(५) कोभिड-१९ को जोखिम न्यूनीकरणका लागि जारी भएको निषेधाज्ञालाई मध्यनजर गरी ऋणीहरूले २०७८ असारसम्म भुक्तानी गर्नु पर्ने इएमआई/इक्यूआई वा अन्य साँवा ब्याज निषेधाज्ञाको कारणले भुक्तानी गर्न नसकेको अवस्थामा ऋणीको वित्तीय स्थिति मूल्याङ्कन गरी २०७८ पुस मसान्तसम्म भुक्तानी म्याद थप गर्न सक्नेछन् ।</p>
<p>१७। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ४२ थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।</p>	<p>हाल नभएको ।</p>	<p>४२. कोभिड-१९ प्रभावित व्यवसायको Business model, वा business idea परिवर्तन : इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट प्रवाह गरिएका कर्जा मध्ये कोभिड-१९ बाट प्रभावित लघु, घरेलु, साना तथा मझौला व्यवसायीको कर्जाको हकमा ऋणीको परियोजना वा व्यवसायमा परेको प्रभाव तथा वित्तीय अवस्थाको मूल्याङ्कन गरी ऋणीको लिखित Business Proposal को आधारमा परियोजनाको प्रकृति, उद्देश्य, Business Model, वा Business Idea परिवर्तन गरी फरक ढंगले व्यवसाय सञ्चालन गर्न चाहेमा भविष्यमा उद्योग व्यवसाय सञ्चालनमा आई ऋण चुक्ता हुन सक्नेमा बैंक तथा वित्तीय संस्था आश्वस्त भएमा सम्बन्धित ऋणीको अनुरोधमा एक पटकको लागि २०७८ चैतभित्र व्यवसाय परिवर्तन गर्न सकिनेछ । (क) यस किसिमको परिवर्तनलाई कर्जाको दुरुपयोग, पुनरसंरचना वा पुनरतालिकीकरण मानिने छैन । (ख) यस किसिमको परिवर्तनको क्रममा ब्याज पुँजीकरण गर्न पाइने छैन ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>१८। इ.प्रा.निर्देशन नं. २ मा बुँदा ४३ थप गरी क्रमसंख्या मिलान ।</p>		<p>४३. <u>किस्ता रकम कम गर्ने सम्बन्धमा</u> : बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कर्जा प्रवाह गरेका ऋणीहरूमध्ये कोभिड-१९ को कारण वित्तीय अवस्था तथा नगद प्रवाहमा नकारात्मक असर परेका ऋणीहरूलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था स्वयमूले विश्लेषण गरी किस्ता रकम घटाई भुक्तानी अवधि थप गर्न सक्नेछन् । यस किसिमको परिवर्तनलाई कर्जाको पुनरसंरचना वा पुनरतालिकीकरण मानिने छैन ।</p>
<p>१९। इ.प्रा.निर्देशन नं. ३ मा बुँदा ३ थप गरि क्रम संख्या मिलान ।</p>	<p>नभएको ।</p>	<p>३.मार्जिन प्रकृतिको शेयर धितो कर्जाको एकल ग्राहक कर्जा सीमा (Single Obligor Limit) : मार्जिन प्रकृतिको शेयर धितो कर्जाको एकल ग्राहक कर्जा सीमा (Single Obligor Limit) एउटा इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाबाट अधिकतम रु. ४ करोड र सबै इजाजतपत्र संस्थाबाट अधिकतम रु. १२ करोड कायम गरिएको छ ।</p> <p>यो निर्देशन जारी हुनु पूर्व (मिति २०७८।०५।०८) कुनै ऋणीलाई सीमाभन्दा बढी कर्जा प्रवाह भएको भए त्यस्तो कर्जालाई क्रमिक रूपले घटाउँदै लगी कर्जाको भुक्तानी अवधि वा आगामी एक वर्ष मध्ये जुन पहिले हुन्छ सो अवधि भित्र नियमित गरिसक्नु पर्नेछ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>२०। इ.प्रा.निर्देशन नं. ५ मा बुँदा ६ को उप बुँदा ६ मा संशोधन ।</p>	<p>(६) संस्थाको तरलता सम्बन्धी जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्यले स्रोत परिचालनमा स्वदेशी मुद्रामा प्रवाह भएको कर्जा सापटको अनुपात (Credit to Core Capital and Domestic Deposits Ratio – CCD Ratio) २०७८ असारसम्मको लागि ८५ प्रतिशत नाघ्न नहुने गरी सीमा तोकिएको छ । तर, कर्जा/स्रोत परिचालन अनुपात (CCD Ratio) गणना गर्दा अन्तरबैंक निक्षेपलाई स्रोत परिचालनमा समावेश गर्न पाइने छैन ।</p> <p>स्पष्टीकरण:</p> <p>(क) यस प्रयोजनका लागि “स्रोत परिचालन” भन्नाले स्वदेशी मुद्रामा लिएको निक्षेप, प्राथमिक पुँजी, स्वदेशी मुद्रामा जारी गरिएको ऋणपत्र र १ वर्ष वा सो भन्दा बढी अवधिको विदेशी मुद्रामा लिएको ऋणलाई जनाउनेछ ।</p> <p>(ख) यस प्रयोजनका लागि “अन्तरबैंक निक्षेप” भन्नाले कुनै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अर्को इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई दिएको कर्जा/सापटी रकम सोही संस्थामा निक्षेपको रूपमा राखिएको रकमलाई जनाउनेछ ।</p> <p>(ग) यस व्यवस्थाअनुसार स्रोत परिचालनमा स्वदेशी मुद्रामा प्रवाह भएको कर्जा सापटको अनुपात (Credit to Core Capital and Domestic Deposits Ratio – CCD Ratio) उल्लंघन हुने अवस्था भएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले क्रमिक रूपमा २०७७ पुस मसान्तभित्र तोकिएको अनुपात कायम गरिसक्नु पर्नेछ ।</p>	<p>(६) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कायम गर्नु पर्ने कर्जा-निक्षेप अनुपात (Credit-Deposit Ratio - CD Ratio) को अधिकतम सीमा ९० प्रतिशत तोकिएको छ ।</p> <p>प्रष्टीकरण:</p> <p>(क) यस प्रयोजनको लागि पुँजी कोष र पुँजी कोषको अङ्गको रूपमा रहेका ऋणपत्र वाहेकका ऋणपत्र, १ वर्ष वा सोभन्दा बढी अवधिको विदेशी मुद्रामा लिएको ऋण तथा यस बैंकबाट प्रदान गरिएको पुनरकर्जा रकमलाई निक्षेपको रूपमा गणना गर्न सकिनेछ । ऋणपत्र पुँजीकोषको अंगको रूपमा रहने वा नरहने सम्बन्धमा इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाले ऋणपत्र जारी गर्दाकै बखत तोक्नु पर्नेछ । यो निर्देशन जारी हुनुपूर्व जारी भएका ऋणपत्रको हकमा इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाले २०७९ असार मसान्त सम्मको लागि निक्षेपको रूपमा समेत गणना गर्न सक्नेछन् ।</p> <p>(ख) यस व्यवस्थाअनुसार कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) तोकिएभन्दा बढी भएमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले क्रमिक रूपमा घटाई २०७९ असार मसान्तभित्र तोकिएको अनुपात कायम गरिसक्नु पर्नेछ ।</p> <p>(ग) कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) गणना गर्दा अन्तरबैंक निक्षेपलाई समावेश गर्न पाइने छैन । यस प्रयोजनका लागि “अन्तरबैंक निक्षेप” भन्नाले कुनै इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अर्को इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई दिएको कर्जा/सापटी रकम सोही संस्थामा निक्षेपको रूपमा राखिएको रकमलाई जनाउनेछ ।</p>
---	---	--

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	<p>(७) कर्जा/स्रोत परिचालन अनुपात (CCD Ratio) को अनुगमन तथा हर्जाना सम्बन्धी व्यवस्था :</p> <p>(क) कर्जा/स्रोत परिचालन अनुपात CCD Ratio को अनुगमन दैनिक रुपमा गरिनेछ ।</p> <p>(ख) मासिक औसत आधारमा त्यस्तो अनुपात नाघेमा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग मार्फत हर्जाना लगाइनेछ ।</p> <p>(ग) प्रत्येक महिनाको १ गतेदेखि मसान्तसम्मको प्रत्येक कार्यदिन (सार्वजनिक विदा बाहेक) को आधारमा मासिक औसत अनुपात निर्धारण गरिनेछ ।</p> <p>(घ) तोकिएको सीमा नाघेको हकमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ९९ अनुसार हर्जाना लगाइनेछ । यसरी हर्जाना लगाउदा हर्जाना रकम निम्नानुसार निर्धारण गरिनेछ ।</p> <p>(प्रत्येक महिनाको मासिक औसत कर्जा बक्यौता रकम – ८० प्रतिशतले कायम हुने मासिक औसत रकम) X बैंक दर</p> <hr/> <p style="text-align: center;">१०० X १२</p> <p><u>स्पष्टीकरण :</u></p> <p>यस व्यवस्थाको प्रयोजनको लागि CCD Ratio गणना गर्दा प्राथमिक पुँजीको हकमा अघिल्लो त्रयमासमा कायम भएको प्राथमिक पुँजीलाई एवम् कर्जा तथा सापट र स्वदेशी निक्षेपको हकमा सोही दिनको रकमलाई लिनु पर्नेछ । तर, त्रयमास समाप्त भएपछि हकप्रद सेयर एवम् ऍड को वाँडफाँड भई सो वापतको पैसा प्राप्त भई पुँजी वृद्धि हुन गएमा प्राथमिक पुँजी गणना प्रयोजनको लागि सो समेत समावेश गर्न सकिने छ ।</p>	<p>(७) कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) को अनुगमन तथा हर्जाना सम्बन्धी व्यवस्था :</p> <p>(क) कर्जा-निक्षेप अनुपात (CD Ratio) को अनुगमन दैनिक रुपमा गरिनेछ ।</p> <p>(ख) मासिक औसत आधारमा त्यस्तो अनुपात नाघेमा सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभाग मार्फत हर्जाना लगाइनेछ ।</p> <p>(ग) प्रत्येक महिनाको १ गतेदेखि मसान्तसम्मको प्रत्येक कार्यदिन (सार्वजनिक विदा बाहेक) को आधारमा मासिक औसत अनुपात निर्धारण गरिनेछ ।</p> <p>(घ) तोकिएको सीमा नाघेको हकमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ९९ अनुसार हर्जाना लगाइनेछ । यसरी हर्जाना लगाउदा हर्जाना रकम निम्नानुसार निर्धारण गरिनेछ ।</p> <p>(प्रत्येक महिनाको मासिक औसत कर्जा बक्यौता रकम – ९० प्रतिशतले कायम हुने मासिक औसत रकम) X बैंक दर</p> <hr/> <p style="text-align: center;">१०० X १२</p>
--	---	--

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>२१। इ.प्रा.निर्देशन नं. ९/०७७ को बुँदा नं. ६ मा संशोधन ।</p>	<p>यस बैंकमा कार्यान्वयनको चरणमा रहेको सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणाली (Supervisory Information System (SIS) को युजर आईडि प्राप्त गरिसकेका “क” वर्गका वाणिज्य बैंक र पूर्वाधार विकास बैंक तथा युजर आईडि प्राप्त गर्ने क्रममा रहेका अन्य वित्तीय संस्थाहरुले युजर आईडि प्राप्त गरेपछि विद्यमान व्यवस्थाको अलावा सामानान्तर रूपमा सो प्रणालीमा समेत तोकिए बमोजिमका रिटर्नहरु तथा एडहक (ad hoc) तथ्यांक र विवरणहरु निर्धारित समयावधिभित्र यस बैंक समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले यस बैंकमा पेश गर्नुपर्ने तथ्याङ्क तथा जानकारीहरु सुपरिवेक्षकीय सूचना प्रणाली (Supervisory Information System-SIS) मा तोकिए बमोजिमका रिटर्नहरु तथा एडहक (ad hoc) तथ्यांक र विवरणहरु निर्धारित समयावधिभित्र यस बैंक समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।</p>
<p>२२। ई.प्रा.निर्देशन नं. १५ को बुँदा नं. १ को उप बुँदा ४ थप गरी क्रम संख्या मिलान ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(४) वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपालीको बैंकिङ्ग प्रणालीबाट प्राप्त हुने विप्रेषण रकम बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा निक्षेप राखेमा न्यूनतम १ प्रतिशत बिन्दु थप गरी ब्याजदर प्रदान गर्नु पर्नेछ । यस्तो निक्षेपको व्याजदर उपबुँदा २ र उपबुँदा ३ मा उल्लेखित व्याजदर बीचको अन्तर गणना गर्दा छुट प्रदान गरिएको छ ।</p>
<p>२३। इ.प्रा.निर्देशन नं. १५ को बुँदा नं. ३ को उप बुँदा ६ मा संशोधन ।</p>	<p>ऋणीसँगको सहमतिमा १ वर्ष भन्दा बढी भुक्तानी अवधि भएको आवधिक प्रकृतिको कर्जाको लागि तोकिएको अवधिभर ब्याजदर परिवर्तन नहुने गरी स्थिर ब्याजदर (Fixed interest rate) तोक्न सक्नेछन् । यस्तो स्थिर ब्याजदर तोकिएको अवधिभर परिवर्तन गर्न पाइने छैन ।</p>	<p>बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले प्रदान गर्ने सम्पूर्ण आवधिक प्रकृतिका कर्जाको परिवर्तनीय ब्याजदर (Adjustable Interst Rate) को साथै स्थिर ब्याजदर (Fixed Interest Rate) समेत प्रकाशन गर्नुपर्ने छ ।</p>
<p>२४। इ.प्रा.निर्देशन नं. १७/०७७ को बुँदा नं. ३ मा उप बुँदा ध, न, प, फ थप ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(ध) कोभिड-१९ को कारण पर्यटन क्षेत्रमा रोजगारी गुमाएका व्यक्ति स्वरोजगार हुनेगरी व्यवसाय सञ्चालन गर्न प्रवाह हुने रु. १५ लाखसम्मको कर्जा । (न) ऋणी स्वयम् रोजगार हुने उद्देश्यले सवारी साधन खरिद गर्न प्रवाह हुने रु. २५ लाखसम्मको कर्जा । (प) महिला उद्यमीद्वारा लघु उद्यम तथा स्वरोजगारमूलक व्यवसाय सञ्चालन गर्न परियोजनाको धितोमा प्रवाह हुने रु. २० लाखसम्मको कर्जा । यस्तो कर्जाको अनिवार्य रूपमा बीमा गर्नु पर्ने छ । (फ) वास्तविक कृषि व्यवसायीलाई रु. २० लाखसम्म कृषि व्यवसाय सञ्चालन गर्न परियोजनाको धितोमा प्रवाह हुने कर्जा । यस्तो कर्जाको अनिवार्य रूपमा बीमा गर्नु पर्नेछ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>२५। इ.प्रा.निर्देशन नं. १७ को बुँदा नं. ३ (ण) मा संशोधन ।</p>	<p>(ण) बचत तथा ऋण सम्बन्धी कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरु बाहेक अन्य सम्बन्धित विषयगत सहकारी संस्थाले समूह सदस्य मार्फत सामूहिक खेती तथा पशु/पंक्षीपालन गर्ने प्रयोजनको लागि प्रति सदस्य रु. १ लाख पच्चिस हजार ननाच्ने गरी समूह सदस्य संख्याको आधारमा कर्जा सीमा कायम हुने गरी प्रवाह भएको अधिकतम रु. एक करोडसम्मको कर्जा । यसरी प्रवाह भएको कर्जा दुरुपयोग भएको पाइएमा त्यस्तो कर्जालाई खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी १५० प्रतिशत जोखिम भार कायम गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>(ण) बचत तथा ऋणसम्बन्धी कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरु बाहेक अन्य सम्बन्धित विषयगत सहकारी संस्थाले समूह सदस्य मार्फत सामूहिक खेती तथा पशु/पंक्षीपालन गर्ने प्रयोजनको लागि प्रति सदस्य रु. ५ लाख ननाच्ने गरी समूह सदस्य संख्याको आधारमा कर्जा सीमा कायम हुने गरी प्रवाह भएको अधिकतम रु. पाँच करोडसम्मको कर्जा । यसरी प्रवाह भएको कर्जा दुरुपयोग भएको पाइएमा त्यस्तो कर्जालाई खराब कर्जामा वर्गीकरण गरी १५० प्रतिशत जोखिम भार कायम गर्नु पर्नेछ ।</p>																
<p>२६। इ.प्रा.निर्देशन नं. १७ को बुँदा १७ को उपबुँदा १ को खण्ड ग मा संशोधन ।</p>	<p>(ग) २०८१ असार मसान्तसम्ममा देहायबमोजिम न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा लघु, घरेलु, साना एवम् मझौला उद्यमका क्षेत्रमा (रु. १ करोडभन्दा कम रकमका कर्जाहरु) प्रवाह गर्नु पर्नेछ ।</p> <table border="1" data-bbox="365 781 1024 1019"> <tr> <td>२०७८ असार मसान्त</td> <td>२०७९ असार मसान्त</td> <td>२०८० असार मसान्त</td> <td>२०८१ असार मसान्त</td> </tr> <tr> <td>११ प्रतिशत</td> <td>१२ प्रतिशत</td> <td>१४ प्रतिशत</td> <td>१५ प्रतिशत</td> </tr> </table>	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त	२०८१ असार मसान्त	११ प्रतिशत	१२ प्रतिशत	१४ प्रतिशत	१५ प्रतिशत	<p>(ग) २०८१ असार मसान्तसम्ममा देहायबमोजिम न्यूनतम १५ प्रतिशत कर्जा लघु, घरेलु, साना एवम् मझौला उद्यमका क्षेत्रमा (रु. १ करोडभन्दा कम रकमका कर्जा तथा प्रत्यक्ष रुपमा प्रवाह भएका विपन्न वर्ग कर्जासमेत) प्रवाह गर्नु पर्नेछ ।</p> <table border="1" data-bbox="1163 781 1892 976"> <tr> <td>२०७८ असार मसान्त</td> <td>२०७९ असार मसान्त</td> <td>२०८० असार मसान्त</td> <td>२०८१ असार मसान्त</td> </tr> <tr> <td>११ प्रतिशत</td> <td>१२ प्रतिशत</td> <td>१४ प्रतिशत</td> <td>१५ प्रतिशत</td> </tr> </table> <p>बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले यस्तो कर्जा प्रवाह गर्दा स्वदेशी कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगहरुको स्थापना तथा सञ्चालनमा विशेष प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।</p>	२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त	२०८१ असार मसान्त	११ प्रतिशत	१२ प्रतिशत	१४ प्रतिशत	१५ प्रतिशत
२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त	२०८१ असार मसान्त															
११ प्रतिशत	१२ प्रतिशत	१४ प्रतिशत	१५ प्रतिशत															
२०७८ असार मसान्त	२०७९ असार मसान्त	२०८० असार मसान्त	२०८१ असार मसान्त															
११ प्रतिशत	१२ प्रतिशत	१४ प्रतिशत	१५ प्रतिशत															
<p>२७। इ.प्रा.निर्देशन नं. १७ को बुँदा १७ को उपबुँदा ६ को खण्ड घ मा प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थप ।</p>	<p>(घ) तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह गरिने कर्जा गणना गर्दा ६ महिना अधिको जम्मा बक्यौता कर्जा तथा सापटको आधारमा २०७८ पुस मसान्तदेखि गणना शुरु गरी त्यसपछिको प्रत्येक त्रयमासमा गणना गर्ने ।</p>	<p>(घ) तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह गरिने कर्जा गणना गर्दा ६ महिना अधिको जम्मा बक्यौता कर्जा तथा सापटको आधारमा २०७८ पुस मसान्तदेखि गणना शुरु गरी त्यसपछिको प्रत्येक त्रयमासमा गणना गर्ने । तर, कोभिड-१९ को असरलाई दृष्टिगत गरी यस्तो गणना २०७९ पुस मसान्तदेखि शुरु गरिने छ ।</p>																

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>२८। इ.प्रा.निर्देशन नं. २०/०७७ को बुँदा नं. ४ मा संशोधन ।</p>	<p>१. सरल बैंकिंग सम्बन्धी व्यवस्था ज्येष्ठ नागरिक, फरक ढंगले सक्षम र साक्षर नभएका व्यक्तिलाई विशेष प्राथमिकता दिई सहज रूपले बैंकिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले त्यस्ता ग्राहकहरूलाई विशेष काउण्टर तोकी सेवा दिनु पर्नेछ । साथै, बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आपसमा समन्वय गरी फरक ढंगले सक्षम व्यक्तिहरूलाई सम्भव भएसम्म सरल हुने किसिमको एटिएम सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।</p>	<p>१. सरल बैंकिङ्ग सम्बन्धी व्यवस्था ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र साक्षर नभएका व्यक्तिलाई विशेष प्राथमिकता दिई सहज रूपले बैंकिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले त्यस्ता ग्राहकहरूलाई विशेष काउण्टर तोकी सेवा दिनु पर्नेछ । साथै, स्थानीय तहमा ५ (पाँच) भन्दा बढी शाखा रहेका स्थानमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले कम्तीमा एक शाखा र एटिएम लाउञ्ज भएका स्थानमा १ (एक) एटिएम अपाङ्गमैत्री बनाउनुपर्नेछ ।</p>
<p>२९। ई.प्रा.निर्देशन नं. २० को बुँदा नं. ९ को उप बुँदा ग थप गरि क्रम संख्या मिलान ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(ग) बैंक तथा वित्तीय संस्थाका काम कारवाहीसम्बन्धी गुनासोको सुनुवाई सहज बनाउन बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस बैंकको गुनासो पोर्टल gunaso.nrb.org.np को लिङ्क आफ्नो वेबसाइटमा २०७८ भदौ मसान्तभित्र राखिसक्नु पर्नेछ ।</p>
<p>३०। इ.प्रा.निर्देशन नं. २१ को बुँदा नं. १३ मा संशोधन ।</p>	<p>१३. रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोल अवधि सम्बन्धमा खुला बजार कारोबार अन्तर्गत रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोलको अधिकतम अवधि खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।</p>	<p>१३. रिपो, रिभर्स रिपो तथा करिडोर सम्बन्धमा (क) खुला बजार कारोबारअन्तर्गत रिपो र रिभर्स रिपो बोलकबोलको अधिकतम अवधि खुला बजार कारोबार सञ्चालन समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ । (ख) ब्याजदर करिडोरको माथिल्लो सीमाको रूपमा रहेको स्थायी तरलता सुविधा दर ५ प्रतिशत, तल्लो सीमाको रूपमा रहेको निक्षेप संकलन दर २ प्रतिशत र नीतिगत दरको रूपमा रहेको रिपो दरलाई ३.५ प्रतिशत कायम गरिएको छ ।</p>
<p>३१। इ.प्रा.निर्देशन नं. २१ को बुँदा नं. २७ मा थप ।</p>	<p>२७. लघु कर्जा डेस्क स्थापना गर्ने सम्बन्धमा इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले लघु, साना र मझौला उद्योगमा कर्जा प्रवाह तथा पहुँच वृद्धिका लागि कर्जा विभाग अन्तर्गत एउटा छुट्टै डेस्क स्थापना गर्नु पर्नेछ ।</p>	<p>२७. कृषि, लघु तथा घरेलु क्षेत्रमा प्रवाह हुने कर्जाका लागि डेस्क स्थापना गर्ने सम्बन्धमा : (क) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले लघु, साना र मझौला उद्योगमा कर्जा प्रवाह तथा पहुँच वृद्धिका लागि कर्जा विभागअन्तर्गत एउटा छुट्टै डेस्क स्थापना गर्नु पर्नेछ । (ख) कृषि, लघु तथा घरेलु क्षेत्रमा कर्जा प्रवाहलाई थप प्रोत्साहित गर्न गाँउपालिका तथा नगरपालिकाको सरकारी कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकका शाखाहरूमा कृषि, लघु तथा घरेलु कर्जासम्बन्धी फोकल डेस्कको स्थापना गर्नु पर्नेछ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

<p>३२। इ.प्रा.निर्देशन नं. २१ को बुँदा ४९ को उपबुँदा क मा संशोधन ।</p>	<p>४९.कोभिड-१९ संक्रमण न्यूनीकरणका लागि जारी भएको निषेधाज्ञा अवधिको लागि विशेष व्यवस्था (क) निषेधाज्ञा अवधिभर र सो अवधि समाप्त भएको एक महिनासम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुनै पनि प्रकारको असूलीसम्बन्धी सूचना वा लिलामीसम्बन्धी सूचना जारी गर्न पाइने छैन ।</p>	<p>कोभिड-१९ संक्रमण न्यूनीकरणका लागि जारी भएको निषेधाज्ञा अवधिको लागि विशेष व्यवस्था : (क) निषेधाज्ञा जारी भएका स्थानका संचालनमा पूर्ण रोक लगाइएका उद्योग, पेशा, व्यवसायको सम्बन्धमा निषेधाज्ञा अवधिभर बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुनै पनि प्रकारको असूलीसम्बन्धी सूचना वा लिलामीसम्बन्धी सूचना जारी गर्न पाइने छैन ।</p>
--	--	--

गाभने, गाभिने तथा प्राप्ति सम्बन्धी बुँदाहरु

क्र.सं.	विद्यमान निर्देशन	संशोधित/थप निर्देशन
<p>३३। इ.प्रा.निर्देशन नं. १८ को बुँदा नं. ग मा उप बुँदा ६ र ७ थप ।</p>	<p>हाल नभएको</p>	<p>(६) आर्थिक वर्ष २०७८/७९ भित्र वाणिज्य बैंकहरु एक आपसमा गाभने, गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रियामा सहभागी भई एकीकृत कारोबार संचालन गरेमा विद्यमान व्यवस्थाको अतिरिक्त देहाय बमोजिमका थप सुबिधा तथा छुट २०८० असार मसान्तसम्म प्रदान गरिनेछः (क) तोकिएका क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह गर्ने अवधि एक वर्ष थप गरिने । (ख) एकीकृत कारोबार गरेको एक वर्षसम्म अनिवार्य नगद मौज्दातको सीमामा ०.५ प्रतिशत बिन्दुले छुट प्रदान गरिने । (ग) एकीकृत कारोबार गरेको एक वर्षसम्म वैधानिक तरलता अनुपातमा १ प्रतिशत बिन्दुले छुट प्रदान गरिने । (घ) यस बैंकबाट तोकिएको प्रति संस्था निक्षेप संकलन सीमामा ५ प्रतिशत बिन्दुले थप गरिने । (ङ) संचालक समितिका सदस्य र उच्च पदस्थ कर्मचारी पदबाट हटेको कम्तिमा ६ महिना व्यतित नभई यस बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त अन्य संस्थामा आबद्ध हुन नपाउने विद्यमान प्रावधानमा छुट प्रदान गरिने ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

		<p>(च) यस बैंकको निर्देशन बमोजिम कायम गर्नु पर्ने कर्जा र निक्षेपको ब्याजदर अन्तरमा १ प्रतिशत बिन्दुले छुट दिइने ।</p> <p>(छ) एकीकृत कारोबार थालनी गर्दा कर्जा निक्षेप अनुपातले सीमा नाघेमा सो नियमित गर्न एक वर्षको समय प्रदान गरिने ।</p> <p>(ज) एकीकृत कारोबार संचालनको क्रममा १ कि.मि. भित्रका शाखा कार्यालयहरु मध्ये कुनै एक शाखा कायम राखी अन्य शाखा गाभ्न वा बन्द गर्न यस बैंकको स्वीकृति आवश्यक नपर्ने ।</p> <p>(झ) वाणिज्य बैंकको ०.१० प्रतिशत वा सोभन्दा कम शेयर धारण गरेका संस्थापक समूहको शेयर धनीहरुले यस्तो शेयर बिक्री गर्दा फिट एण्ड प्रपर टेस्ट अनिवार्य नहुने ।</p> <p>(ञ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको गाभ्ने/गाभिने कार्यलाई थप प्रोत्साहन गर्न मर्जर/प्राप्ति पश्चात संस्थापक र सर्वसाधारण शेयर धारण गर्ने शेयरधनीले रोजेको एक समूहबाट मात्र सञ्चालकमा उम्मेदवारी दिन पाइने ।</p> <p>(ट) प्रदेशस्तरमा सञ्चालित विकास बैंक एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई एकीकृत कारोबार संचालन गरेमा कार्यक्षेत्र भित्र पायक पर्ने स्थानमा कर्पोरेट कार्यालय स्थापना गर्न र प्रदेश राजधानी तथा काठमाडौंमा सम्पर्क कार्यालय खोल्न स्वीकृति प्रदान गरिने ।</p> <p>(७) यस बैंकबाट समस्याग्रस्त घोषणा गरिएका विकास बैंक र वित्त कम्पनीलाई इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्राप्ति गरेमा बुँदा नं.६ बमोजिमका सुविधा तथा छुट दिइने ।</p>
<p>३४। इ.प्रा.निर्देशन नं. १३ को बुँदा नं. १ मा संशोधन ।</p>	<p>१. अनिवार्य मौज्दात सम्बन्धी व्यवस्था</p> <p>(१) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका संस्थाले कुल निक्षेप दायित्वको ३ (तीन) प्रतिशत) अनिवार्य मौज्दात वापत यस बैंकमा राख्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था बमोजिम कायम गर्नु पर्ने अनिवार्य नगद मौज्दातको न्यूनतम ७० प्रतिशत रकम दैनिक रुपमा यस बैंकमा राख्नु पर्ने छ । तर, २०७८ असार</p>	<p>१. अनिवार्य मौज्दातसम्बन्धी व्यवस्था :</p> <p>(१) यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त “क”, “ख” र “ग” वर्गका संस्थाले कुल निक्षेप दायित्वको ३ (तीन) प्रतिशत) अनिवार्य मौज्दात कायम गर्नु पर्नेछ । यस व्यवस्था बमोजिम कायम गर्नु पर्ने अनिवार्य नगद मौज्दातको न्यूनतम ७० प्रतिशत रकम दैनिक रुपमा यस बैंकमा राख्नु पर्ने छ ।</p>

इजाजतपत्रप्राप्त क ख र ग वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०७७ मा संशोधन/परिमार्जन तथा थप व्यवस्था सम्बन्धमा

	मसान्तभिन्न गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया सम्पन्न गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकको हकमा २०७९ असार मसान्तसम्म अनिवार्य नगद मौज्जात वापत यस बैंकमा राख्नु पर्ने अनुपातमा ०.५० प्रतिशत विन्दुले छुट प्रदान गरिनेछ ।	
३५। इ.प्रा.निर्देशन नं. १३ को बुँदा नं. ३ मा संशोधन ।	३. वैधानिक तरलता अनुपात (Statutory Liquidity Ratio) सम्बन्धी व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकले कुल स्वदेशी निक्षेपको १० प्रतिशत, “ख” वर्गका विकास बैंकले ८ प्रतिशत र “ग” वर्गका वित्त कम्पनीले ७ प्रतिशत वैधानिक तरलता अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ । तर, २०७८ असार मसान्तभिन्न गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया पुरा गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकको हकमा २०७९ असार मसान्तसम्म कायम गर्नु पर्ने वैधानिक तरलता अनुपातमा १ प्रतिशत विन्दुले छुट प्रदान गरिने छ । यस प्रयोजनको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निम्नानुसारको तरल सम्पत्तिहरू गणना गरिनेछ :	३.वैधानिक तरलता अनुपात (Statutory Liquidity Ratio) सम्बन्धी व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका बैंकले कुल स्वदेशी निक्षेपको १० प्रतिशत, “ख” वर्गका विकास बैंकले ८ प्रतिशत र “ग” वर्गका वित्त कम्पनीले ७ प्रतिशत वैधानिक तरलता अनुपात कायम गर्नु पर्नेछ ।
३६। इ.प्रा.निर्देशन नं. १६ को २ को क मा संशोधन ।	२. संस्थागत निक्षेप संकलन सीमा सम्बन्धमा (क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट आफ्नो कुल निक्षेपको बढीमा १० प्रतिशतसम्मको सीमामा नबढ्ने गरी संस्थागत निक्षेप परिचालन गर्न पाउने छ । तर, २०७८ असार मसान्तभिन्न गाभ्ने/गाभिने तथा प्राप्ति प्रक्रिया पुरा गरी संयुक्त कारोबार सञ्चालन गर्ने वाणिज्य बैंकले २०७९ असार मसान्तसम्म कायम गर्नुपर्ने यस्तो निक्षेप सिमामा थप ५ प्रतिशत विन्दुसम्म संस्थागत निक्षेप परिचालन गर्न सक्ने छन् ।	२. संस्थागत निक्षेप संकलन सीमा सम्बन्धमा (क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट आफ्नो कुल निक्षेपको बढीमा १० प्रतिशतसम्मको सीमामा नबढ्ने गरी संस्थागत निक्षेप परिचालन गर्न पाउने छ ।
३७। इ.प्रा.निर्देशन नं. १५ को बुँदा नं. ४ मा संशोधन ।	(ख) वाणिज्य बैंकहरू एक आपसमा गाभ्ने/गाभिने वा प्राप्ति प्रक्रियामा संलग्न भई २०७८ असार मसान्तभिन्न एकीकृत कारोबार संचालन गरेमा २०७९ असारमसान्तसम्म ।	हटाउने ।